

2016

PasOpp-rapport 2016: 1

Pasienterfaringer med døgnopphold innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)

Resultater etter en nasjonal undersøkelse i 2015

Utgitt av	Folkehelseinstituttet avdeling for kvalitet og pasientsikkerhet i Kunnskapscenteret
Tittel	Pasienterfaringer med døgnopphold innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Resultater etter en nasjonal undersøkelse i 2015
English title	Inpatients' experiences with interdisciplinary treatment for substance dependence. Results after a national survey in 2015
Ansvarlig	Camilla Stoltenberg, direktør
Forfattere	Mona Haugum, prosjektleder, <i>forsker, Folkehelseinstituttet</i> Olaf Holmboe, <i>forsker, Folkehelseinstituttet</i> Hilde Hestad Iversen, <i>seniorforsker, Folkehelseinstituttet</i> Øyvind Andresen Bjertnæs, <i>forskningsleder, Folkehelseinstituttet</i>
ISSN	1890-1565
Rapport	Nr 1 – 2016
Prosjektnummer	30146
Publikasjonstype	PasOpp-rapport
Antall sider	42 (54 inklusiv vedlegg)
Oppdragsgiver	Helsedirektoratet
Forsidefoto	Colourbox
Emneord(MeSH)	Patient satisfaction; inpatients; substance abuse treatment centers, residential treatment; health care surveys
Sitering	Haugum M, Holmboe O, Iversen HH, Bjertnæs ØA. Pasienterfaringer med døgnopphold innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Resultater etter en nasjonal undersøkelse i 2015. [Inpatients' experiences with interdisciplinary treatment for substance dependence. Results after a national survey in 2015] Rapport nr. 1–2016. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2016.

Innhold

INNHold	3
HOVEDBUdSKAP	5
SAMMENDRAG	6
KEY MESSAGES	9
EXECUTIVE SUMMARY (ENGLISH)	10
FORORD	13
1. INNLEDNING	14
1.1. Formål	14
1.2. Om rapporten	15
2. METODE OG MATERIALE	16
3. MOTTAKELSE OG VENTETID	20
3.1. Resultater på enkeltspørsmål	20
3.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	21
4. BEHANDLERNE/PERSONALET	22
4.1. Resultater på enkeltspørsmål	22
4.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	23
5. BEHANDLINGEN	24
5.1. Resultater på enkeltspørsmål	24
5.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	26
6. MILJØET OG AKTIVITETSTILBUDET	27
6.1. Resultater på enkeltspørsmål	27
6.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	28
7. FORBEREDELSE TIL TIDEN ETTER UTSKRIVNING	29
7.1. Resultater på enkeltspørsmål	29
7.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	30
8. ANDRE VURDERINGER	31
8.1. Resultater på enkeltspørsmål	31
8.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	33
9. TIDLIGERE INNLEGGELSER VED RUSINSTITUSJONER	34

9.1. Resultater på enkeltspørsmål	34
9.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	35
10. HJELP FRA KOMMUNEN DU BOR I	36
10.1. Resultater på enkeltspørsmål	36
10.2. Endring over tid på enkeltspørsmål	37
11. PASIENTERFARINGSINDIKATORER	38
12. OPPSUMMERING	40
12.1. Styrker og svakheter	40
12.2. Avslutning	41
REFERANSER	42
VEDLEGG	43
Vedlegg 1: Spørreskjema	43
Vedlegg 2: Utregning av indikatorene	52

Hovedbudskap

Den nasjonale brukererfaringsundersøkelsen i 2015 blant pasienter med døgnopphold innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling viser at det er en positiv utvikling på flere områder. Samtidig er det, som tidligere år, fortsatt en stor andel pasienter som rapporterer dårlige erfaringer på flere områder.

Pasientene rapporterte best erfaringer med:

- Måten de ble tatt imot på ved institusjonen
- Å bli møtt med høflighet og respekt
- Å føle seg trygg ved institusjonen

Områder med dårligst resultater var:

- Utbytte av behandling i grupper eller med medisiner
- Hjelp med fysiske eller psykiske plager
- Tilfredsstillende tilgang til psykolog og lege
- Aktivitetstilbudet ved institusjonen
- Muligheten for privatliv
- Forberedelse til tiden etter utskrivning
- Samarbeid med pårørende

Også svarene på spørsmålene som dreide seg om oppfølging/ettervern etter utskrivning og tidligere hjelp fra kommunen er områder med dårlige resultat.

Det er en positiv utvikling over tid på noen spørsmål:

- Måten pasientene blir tatt imot på ved institusjonen
- Tid til samtaler og kontakt med behandlerne/personalet
- Kontinuitet, dvs. at en fra behandlerne/personalet har hatt hovedansvaret for pasienten
- At pasientene blir møtt med høflighet og respekt
- Innflytelse på behandlingen

Av de tre pasienterfaringsindikatorerne i dette materialet; «Behandlingen og behandlerne», «Miljøet» og «Utbytte», viser resultatene for 2015 at pasientene rapporterer best erfaringer med «Miljøet». «Behandlingen og behandlerne» er den indikatoren som oppnår lavest skåre, men er samtidig den eneste indikatoren hvor det er en positiv endring over tid.

Sammendrag

Innledning

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten gjennomførte i 2015 en nasjonal spørreskjemaundersøkelse innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) for tredje år på rad.

Pasientene blir ved bruk av spørreskjema bedt om å vurdere ulike aspekter ved institusjonen. Tilbakemeldingene kan brukes til å identifisere hvilke områder som fungerer bra og hvilke områder institusjonene bør jobbe med for å forbedre.

Metode

Undersøkelsen ble gjennomført blant alle pasienter, 16 år og eldre, innlagt til døgnopphold på institusjoner innen TSB. Både offentlige døgninstitusjoner og private døgninstitusjoner med avtaler med de regionale helseforetakene ble inkludert i undersøkelsen. Rene avrusningsenheter ble ekskludert. Alle deltakende institusjoner gjennomførte undersøkelsen på en avtalt dag i uke 42, 2015.

Spørreskjemaet som ble brukt i undersøkelsen er det samme som ble benyttet i de to foregående nasjonale undersøkelsene, og består av 52 spørsmål. Spørreskjemaet dekker en rekke tema som «mottakelse og ventetid», «behandlerne/personalet», «behandlingen», «miljøet og aktivitetstilbudet», «forberedelse til tiden etter utskrivning», «andre vurderinger», «tidligere innleggelses ved rusinstitusjoner», «hjelp fra kommunen du bor i» samt bakgrunnsopplysninger.

Reliabiliteten på enkeltspørsmål er dårligere enn på grupper av spørsmål. Vi har i årets rapportering derfor analysert svarene på spørsmålene både enkeltvis og ved å gruppere spørsmålene i indikatorer som beskriver pasientenes erfaringer med døgnoppholdet. Indikatorene består av spørsmål som er tematisk like, og er konstruert gjennom faktoranalyser. Basert på disse, samt teoretiske vurderinger og reliabilitetsanalyser, har vi konstruert tre indikatorer: «Behandlingen og behandlerne», «Miljøet» og «Utbytte».

Totalt skulle 110 døgninstitusjoner innen TSB delta. Av disse var det syv institusjoner som av ulike grunner ikke hadde svarere. Basert på institusjonenes rapportering til Kunnskapssenteret har vi beregnet antall mulige respondenter til 1472 for undersøkelsesdagen. Av disse var 119 ikke tilstede da undersøkelsen ble gjennomført, mens 33 ble ekskludert av faglig ansvarlig. Dette gir et korrigert bruttoutvalg på 1320. Kunnskapssenteret mottok i alt 1184 svar, svarprosent ble beregnet til 90.

Resultater

Mottakelse og ventetid

- 37 prosent av svarerne oppga at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde fått informasjon om institusjonens regler og rutiner da de kom
- 82 prosent svarte at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» var blitt tatt imot på en tilfredsstillende måte
 - Resultatene på dette spørsmålet var statistisk signifikant bedre i 2015 enn i 2014

Behandlerne/personalet

- 47 prosent av svarerne svarte «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på spørsmålet om de hadde fått nok tid til samtaler og kontakt med behandlerne/personalet
- 33 prosent svarte at en fra behandlerne/personalet «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» har hatt hovedansvaret for dem
- 83 prosent svarte at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» var blitt møtt med høflighet og respekt
- 22 prosent av svarerne rapporterte at de hadde blitt behandlet nedlatende eller krenkende av behandlerne/personalet «ja, mange ganger» eller «ja, noen ganger»

Testingen for endringer over tid viste statistisk signifikante positive endringer på tre av spørsmålene («Har du fått nok tid til samtaler og kontakt med behandlerne/personalet?», «Har en fra behandlerne/personalet hatt hovedansvaret for deg?» og «I hvilken grad har du blitt møtt med høflighet og respekt?»)

Behandlingen

- 60 prosent oppga at de alt i alt hadde hatt «stort utbytte» eller «svært stort utbytte» av behandlingen ved institusjonen
- 46 prosent svarte at de i de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde hatt innflytelse på behandlingen
 - Resultatene på dette spørsmålet var statistisk signifikant bedre i 2015 enn i 2014
- Henholdsvis 65 og 62 prosent av svarerne mente at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde fått hjelp med psykiske eller fysiske plager.
- Henholdsvis 53 og 55 prosent rapporterte at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde hatt tilfredsstillende tilgang til psykolog eller lege

Miljøet og aktivitetstilbudet

- 50 prosent av svarerne mente at aktivitetstilbudet ved institusjonen «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde vært tilfredsstillende
- 72 prosent av svarerne rapporterte at måltidene «i stor grad» eller «i svært stor grad» hadde vært tilfredsstillende
- 82 prosent svarte at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» hadde følt seg tryggt ved institusjonen

Forberedelse til tiden etter utskrivning

- 70 prosent svarte at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» opplevde at behandlerne/personalet hadde hjulpet dem med praktiske løsninger for tiden etter utskrivning
- Henholdsvis 67 og 69 prosent svarte at behandlerne/personalet «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde tilrettelagt for videre behandling og forberedt deg på tiden etter utskrivning
- 62 prosent svarte i de samme tre kategoriene på spørsmål om behandlerne/personalet hadde hjulpet dem slik at de kunne få et meningsfullt liv etter utskrivning

Andre vurderinger

- 68 prosent av pasientene mente at behandlerne/personalet «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde samarbeidet godt med pasientens pårørende
- 61 prosent mente at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde fått tilfredsstillende opplæring når det gjelder rusproblemene deres
- 34 prosent svarte at hjelpen og behandlingen hadde alt i alt vært «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» tilfredsstillende

Tidligere innleggelses ved rusinstitusjoner

- 69 prosent av svarerne oppga at de tidligere har vært innlagt
- 88 prosent svarte at oppfølgingen «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» var tilfredsstillende

Hjelp fra kommunen du bor i

- 76 prosent mente at tidligere hjelp fra kommunen «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» var tilfredsstillende

Pasienterfaringsindikatorer

Av de tre indikatorene i dette materialet; «Behandlingen og behandlerne», «Miljøet» og «Utbytte», viser resultatene for 2015 at pasientene rapporterer best erfaringer med «Miljøet». «Behandlingen og behandlerne» er den indikatoren som oppnår lavest skåre, men er samtidig den indikatoren hvor det er en positiv endring over tid.

Oppsummering

De nasjonale resultatene for 2015-undersøkelsen viser at det er en positiv utvikling på flere områder. Samtidig er det, som tidligere år, fortsatt en stor andel pasienter som rapporterer dårlige erfaringer på flere områder.

Sammenligninger over tid viser at det er noen endringer på enkeltspørsmålene i undersøkelsen. Alle endringer som er funnet er positive, men forholdsvis små. Flest positive endringer er det i spørsmålene som handler om behandlerne/personalet.

Vi rapporterer også resultater på tre pasienterfaringsindikatorer. Der viser resultatene at svarerne vurderer «Miljøet» mest positivt. Resultatene viser også positiv utvikling over tid på indikatoren «Behandlingen og behandlerne», noe som tilsier bedre pasienterfaringer i 2015 enn i foregående år.

Key messages

The national user experience survey in 2015, among patients within in interdisciplinary treatment for substance dependence, shows that there is a positive development in a number of areas. The survey also shows that, similar to previous years, a large proportion of patients still report negative experiences in some areas.

The patients reported most positive experiences with:

- The way they were met at the institution
- To be met with courtesy and respect
- To feel safe at the institution

Areas with the most negative experiences were:

- Benefits of group therapy or medical treatment
- Help with physical or psychological problems
- Satisfactory access to psychologist or medical doctor
- Activities in the institution
- The possibility for a private life
- Preparation for the time after discharge
- Cooperation with relatives or relations

In addition: the questions regarding previous experiences with aftercare after discharge and services from the municipality are areas with a substantial proportion of negative experiences.

The results also showed that, over time, there is a positive development on some questions:

- The way the patients were met at the institution
- Time for conversations and contact with therapists/personnel
- Continuity, i.e. that one of the therapists/personnel have had the main responsibility for the patient
- Patients are met with courtesy and respect
- Influence on the patients' own treatment

Regarding the three patient experience indicators in this material: «Treatment and personnel», «Milieu» and «Outcome», the results for 2015 show that the patients report best experiences with «Milieu». «Treatment and personnel» is the indicator with the lowest score. However, it is also the indicator with a positive development over time.

Executive summary (English)

Introduction

In 2015, The Norwegian Knowledge Centre for the Health Services carried out a national survey within interdisciplinary treatment for substance dependence. This was the third year in a row this particular survey was conducted.

The patients were asked to evaluate various aspects of the institution they received treatment. The results can be used to identify well-functioning areas as well as areas the institutions may need to engage in to improve.

Method

The survey included all patients, 16 years old or older, who were in residential treatment. Both public residential institutions and private residential institutions with a contract with the regional health authorities were included. Detoxification clinics were excluded. The participating institutions carried out the survey on a previously agreed upon day in week 42, 2015.

The utilized questionnaire was the same that were used in the two previous national surveys. The questionnaire consists of 52 questions. The questions cover a range of topics, such as «reception and waiting time», «the therapists/personnel», «the treatment», «the environment and activities», «preparations for the time after discharge», «other assessments», «previous admissions», «help from the municipality» and also some background questions.

The reliability of single items are lower than for groups of items. In this year's reporting, we have analysed the results on both single items and by grouping the questions into indicators that describe the patients' experiences with the treatment. The indicators are constructed through factor analyses and consist of questions that concerns similar themes. Based on the factor analyses, together with theoretical assessments and analyses of the reliability, we constructed three indicators: «Treatment and personnel», «Milieu» and «Outcome».

110 residential institutions within interdisciplinary treatment for substance dependence were eligible for participations. For different reasons, seven of these had no respondents. Based on the information we received from the institutions, 1472 patients were in treatment the day the survey was conducted. 119 were not at the institution when the survey was distributed. 33 were excluded by the person responsible at the institution due to ethical considerations. The corrected sample consisted of 1320 patients. We received 1184 completed questionnaires. The response rate was calculated to 90 percent.

Results

Reception and waiting time

- 37 percent of the respondents said that they «not at all», «to a small extent» or «to some extent» had received information about the institution's rules and regulations when they arrived
- 82 percent replied that they had «to a large extent» or «to a very large extent» been received at the institution in a satisfactory manner
 - The results on this question were statistically significant better in 2015 than in 2014

The therapists/personnel

- 47 percent of the respondents replied that they «not at all», «to a small extent» or «to some extent» have had enough time for conversations and contact with the therapists/personnel
- 33 percent replied that one of the therapists/personnel «not at all», «to a small extent» or «to some extent» have had the main responsibility for the patient
- 83 percent said that they had «to a large extent» or «to a very large extent» been met with courtesy and respect
- 22 percent of the respondents reported that they had been treated patronizingly or offensively «many times» or «sometimes»

When testing for changes over time, we found statistically significant positive development on three questions («Have you had enough time for conversations and contact with the therapists/personnel?», «Have one of the therapists/personnel had the main responsibility for you?» and «To what extent where you met with courtesy and respect?»)

The treatment

- 60 percent reported that they all in all had a «large benefit» or «very large benefit» from the treatment at the institution
- 46 percent replied that they «not at all», «to a small extent» or «to some extent» have had influence on their own treatment
 - The results on this question were statistically significant better in 2015 than in 2014
- 65 and 62 percent of the respondents reported that they «not at all», «to a small extent» or «to some extent» have received help for their psychological or physical problems, respectively
- 53 and 55 percent reported that they «not at all», «to a small extent» or «to some extent» have had satisfactorily access to a psychologist or a medical doctor, respectively

The environment and activities

- 50 percent of the respondents assessed the activities at the institution as «not at all», «to a small extent» or «to some extent» satisfactory
- 72 percent replied in the same three categories on their satisfaction with the meals at the institution
- 82 percent reported that they «to a large extent» or «to a very large extent» had felt safe at the institution

Preparation for the time after discharge

- 70 percent replied that they «not at all», «to a small extent» or «to some extent» felt that the therapists/personnel had helped them with practical issues for the time after discharge
- 67 and 69 percent, respectively, replied that the therapists/personnel had «not at all», «to a small extent» or «to some extent» facilitated for further treatment and prepared the patient for the time after discharge
- 62 percent replied in the same three categories regarding whether the therapists/personnel had helped so that the patient could have a meaningful life after discharge

Other assessments

- 68 percent of the patients meant that the therapists/personnel had «not at all», «to a small extent» or «to some extent» cooperated well with the patient's relatives or relations
- 61 percent reported that they «not at all», «to a small extent» or «to some extent» had received satisfactory education regarding their substance abuse problem
- 34 percent replied that the help and the treatment had all in all been «not at all», «to a small extent» or «to some extent» satisfactory

Previous admissions

- 69 percent had been admitted to an institution prior to this admission
- 88 percent replied that the follow-up/aftercare after discharge was «not at all», «to a small extent» or «to some extent» satisfactory

Help from the municipality

- 76 percent assessed the help previously received from the municipality as «not at all», «to a small extent» or «to some extent» satisfactory

Patient experience indicators

Regarding the three patient experience indicators in this material: «Treatment and personnel», «Milieu» and «Outcome», the results for 2015 show that the patients report best experiences with «Milieu». «Treatment and personnel» is the indicator with the lowest score. However, it is also the indicator with a positive development over time

Summary

The national results for the 2015-survey show that there is a positive development in a number of areas. The survey also shows that, similar to previous years, a large proportion of patients still report negative experiences in some areas.

Comparisons over years (three time-points) indicate some changes in the results on single items. All identified changes are positive but relatively small. The topic with the most changes are concerning the therapists/personnel.

The results on the patient experience indicators show that the responders have best experiences with «Milieu». Further: the indicator «Treatment and personnel» show a positive development over time, suggesting better patient experiences in 2015 than in previous years.

Forord

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten gjennomførte i 2015 en brukererfaringsundersøkelse blant inneliggende pasienter ved døgnbehandling innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Dette er den tredje nasjonale målingen som er gjennomført i denne pasientgruppen. Undersøkelsen ble bestilt av Helsedirektoratet. Formålet er å innhente og formidle systematisk informasjon som kan brukes til kvalitetsforbedring og virksomhetsstyring på ulike nivå.

Denne rapporten presenterer nasjonale resultater. I all hovedsak har vi fulgt metodene som ble brukt i de tidligere undersøkelsene i 2013 og 2014. Nytt av året er at rapporten inneholder resultater på tre overordnede indikatorer på nasjonalt nivå i tillegg til sammenligning over tid.

Om bidragsyterne i denne rapporten

Prosjektgruppen har bestått av:

- Prosjektleder: Mona Haugum, forsker, Folkehelseinstituttet
- Olaf Holmboe, forsker, Folkehelseinstituttet
- Hilde Hestad Iversen, seniorforsker, Folkehelseinstituttet
- Øyvind Andresen Bjertnæs, forskningsleder, Folkehelseinstituttet

Vi takker prosjektkoordinator Inger Opedal Paulsrud som har deltatt i planlegging av undersøkelsen og hatt ansvaret for kontakt og samarbeid med institusjonene, utsending av spørreskjema, registrering og skanning av svar. Videre takker vi prosjektsekretærene Susanne Larsen Hopmark og Marit Seljevik Skarpaas som har deltatt i det administrative arbeidet. Vi takker også Tonya Moen Hansen og Ingrid Sperre Saunes for grundige og gode tilbakemeldinger på rapporten. Til slutt takker vi Jon Helgeland for oppsett av analysene i statistikkprogrammet R.

Vi takker alle prosjektansvarlige ved institusjonene og andre involverte for godt samarbeid.

Folkehelseinstituttet tar det fulle ansvaret for synspunktene som er uttrykt i rapporten.

Oslo, mai 2016

Anne Karin Lindahl
avdelingsdirektør

Øyvind Andresen Bjertnæs
seksjonsleder

Mona Haugum
prosjektleder

1. Innledning

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten (fra 1.1.2016 Kunnskapssenteret for helsetjenesten i Folkehelseinstituttet, forkortet Kunnskapssenteret) mottok i 2015 bestilling fra Helsedirektoratet om å gjennomføre en nasjonal spørreskjemaundersøkelse innen tværfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i 2013 og 2014 (1, 2). Undersøkelsen ble gjennomført blant alle pasienter, 16 år og eldre, innlagt til døgnopphold på institusjoner innen TSB.

Denne rapporten presenterer resultater på spørsmål om erfaringer med enheter som tilbyr døgnopphold innen TSB på nasjonalt nivå. Det publiseres egne rapporter for deltakende institusjoner, helseforetak, private stiftelser/organisasjoner og regionale helseforetak. Målsettingen med undersøkelsen er å gi helsetjenesten informasjon om de erfaringer pasienter har fra sitt opphold slik at det kan brukes til å forbedre helsetjenesten.

1.1. Formål

Hensikten med undersøkelsen er å fremskaffe systematisk informasjon om pasientenes erfaringer med enheter innenfor TSB som et ledd i:

- faglig kvalitetsforbedring (verktøy for kvalitetsforbedringsarbeid i helsetjenesten)
- virksomhetsstyring (verktøy for styring og ledelse i helsetjenesten)
- støtte til forbrukervalg (informasjonsskilde for pasienter og helsepersonell i valg mellom leverandører av helsetjenester)
- samfunnsmessig legitimering og kontroll (gi allmennheten innsikt i helsetjenestens ytelser i samfunnsmessig og helsepolitisk sammenheng)

Pasientene blir ved bruk av spørreskjema bedt om å vurdere ulike aspekter ved institusjonen. Tilbakemeldingene kan brukes til å identifisere hvilke områder som fungerer bra og hvilke områder institusjonene bør jobbe med for å forbedre. Siden alle døgninstitusjonene i Norge er inkludert i undersøkelsen, kan resultatene aggregeres til resultater på høyere nivåer (HF, RHF, nasjonalt). Ledere og kvalitetsrådgivere på ulike nivå i helseforvaltningen kan derfor få resultater i sammenfattet form på relevant nivå.

Brukererfaringer er én av flere kilder til informasjon om kvaliteten på helsetjenestens ytelser. Annen viktig informasjon om institusjonene er for eksempel kliniske resultatmål, prosessmål og produktivitetstall. Kjennskap til dette og til den lokale konteksten er viktig når resultatene skal fortolkes. Endring over tid kan være spesielt interessant om man har jobbet med kvalitetsforbedringstiltak på spesifikke områder.

1.2. Om rapporten

I denne rapporten presenterer vi resultater for nasjonalt nivå. Første del av rapporten er inndelt etter temaene i spørreskjemaet og presenterer først 2015-resultatene som prosentandeler fordelt over svarskaalene i spørreskjema. Vi presenterer også endringer over tid på erfaringsspørsmålene. I andre del av rapporten presenterer vi resultater på tre pasienterfaringsindikatorer og endringer på disse over tid.

2. Metode og materiale

I dette kapittelet redegjør vi kort for metodene og materialet som er brukt i undersøkelsen og rapporteringen av denne. For mer utfyllende beskrivelse, se tilhørende metoderapport (3).

Populasjon

Undersøkelsen ble gjennomført blant alle pasienter, 16 år og eldre, innlagt til døgnopphold på institusjoner innen TSB. Både offentlige døgninstitusjoner og private døgninstitusjoner med avtaler med de regionale helseforetakene ble inkludert i undersøkelsen. Rene avrusningsenheter ble ekskludert. Alle deltakende institusjoner gjennomførte undersøkelsen på en avtalt dag i uke 42, 2015.

Datainnsamling

Som tidligere år ble undersøkelsen gjennomført mens pasientene var innlagt til døgnbehandling. På gjennomføringsdagen delte ansatte ved institusjonene ut en konvolutt til hver av pasientene som var til stede og ønsket å delta. Faglig ansvarlig ved institusjonene kunne ekskludere pasienter ut fra særlige, menneskelige hensyn.

Spørreskjema og pasienterfaringsindikatorer

Spørreskjemaet som ble brukt i undersøkelsen består av 52 spørsmål, og er det samme som ble benyttet i de to foregående nasjonale undersøkelsene. Skjemaet dekker en rekke tema som «mottakelse og ventetid», «behandlerne/personalet», «behandlingen», «miljøet og aktivitetstilbudet», «forberedelse til tiden etter utskrivning», «andre vurderinger», «tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner», «hjelp fra kommunen du bor i» samt bakgrunnsopplysninger. Det ble lagt til et nytt spørsmål i 2015 (spørsmål 34, se vedlegg 1).

Reliabiliteten på enkeltspørsmål er dårligere enn på grupper av spørsmål. Vi har derfor analysert svarene på spørsmålene både enkeltvis og ved å gruppere spørsmålene i indikatorer som beskriver pasientenes erfaringer med enheten for døgnoppholdet. Indikatorerne består av spørsmål som er tematisk like, og er konstruert gjennom faktoranalyser. Basert på disse, samt teoretiske vurderinger og reliabilitetsanalyser, har vi konstruert tre indikatorer. Nærmere beskrivelse av beregningen av disse finnes i vedlegg 2 og i metoderapporten.

Tabell 2.1: Indikatorer og tilhørende spørsmål

Behandlingen og behandlerne	
6	Har du fått nok tid til samtaler og kontakt med behandlerne/personalet?
7	Opplever du at behandlerne/personalet har forstått din situasjon?
8	Har du hatt tillit til behandlerne/personalets faglige dyktighet?
9	Har en fra behandlerne/personalet hatt hovedansvaret for deg?
14	Har informasjonen du har fått om behandlingen din vært tilfredsstillende?
15	Har du hatt innflytelse på behandlingen din?
16	Opplever du at behandlingen har vært tilpasset dine behov?
17	Har du fått hjelp med fysiske plager eller sykdom?
19	Har du hatt tilfredsstillende tilgang til psykolog?
20	Har du hatt tilfredsstillende tilgang til lege?
26	Opplever du at behandlerne/personalet har forberedt deg på tiden etter utskrivning?
29	Opplever du at behandlerne/personalet har hjulpet deg slik at du kan få et meningsfullt liv etter utskrivning?
Miljøet	
4	Var måten du ble tatt imot på ved institusjonen tilfredsstillende?
10	I hvilken grad har du blitt møtt med høflighet og respekt?
21	Har du følt deg trygg ved institusjonen?
22	Har institusjonen tilrettelagt for kontakt med andre pasienter på en tilfredsstillende måte?
24	Har måltidene ved institusjonen vært tilfredsstillende?
Utbytte	
13	Alt i alt, hvilket utbytte har du hatt av behandlingen ved institusjonen?
30	Alt i alt, er hjelpen og behandlingen du har fått ved institusjonen tilfredsstillende?
31	Gjør hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg bedre i stand til å forstå rusproblemene dine?
32	Gjør hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg bedre i stand til å mestre rusproblemene dine?
33	Gir hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg tro på at du vil få et bedre liv etter utskrivning?

Antall svarere og svarprosent

For å kunne beregne svarprosent måtte de deltagende institusjonene rapportere til Kunnskapssenteret angående:

- antall pasienter som var innlagt på gjennomføringsdagen
- hvor mange som ikke var til stede da undersøkelsen ble gjennomført
- hvor mange som ble ekskludert av særlige, menneskelige hensyn

Noen institusjoner leverte ikke registreringsskjema, eller skjema var av forskjellige årsaker ufullstendig. For de institusjonene dette gjelder, er svarprosenten beregnet ut fra antall besvarte skjema mot antall døgnplasser institusjonen tidligere har oppgitt (se metoderapporten for nærmere redegjørelse om beregning av svarprosent).

Totalt skulle 110 døgninstitusjoner innen TSB delta. Av disse var det syv institusjoner som av ulike grunner ikke hadde svarere. Basert på institusjonenes rapportering til Kunnskapssenteret har vi beregnet antall mulige respondenter til 1472 for undersøkelsesdagen. Av disse var 119 ikke tilstede når undersøkelsen ble gjennomført,

mens 33 ble ekskludert av faglig ansvarlig. Dette gir et korrigert bruttoutvalg på 1320. Kunnskapssenteret mottok i alt 1184 svar, nasjonal svarprosent ble beregnet til 90.

Vekting og justering

Frafallsvekting

Undersøkelsen er gjennomført anonymt. Det betyr at vi ikke har informasjon om de som ikke svarte og dermed ikke kan utføre ordinære vekteprosedyrer for å kompensere for frafall. Imidlertid er svarprosenten så høy at vi ikke forventer store skjevheter knyttet til frafall.

Resultatene er vektet på bakgrunn av liggetid blant svarerne, og vi har forutsatt at liggetid er likt fordelt mellom svarere og ikke-svarere. Denne vektingen gjør at svar fra pasienter med lang liggetid tillegges noe mindre vekt (ettersom de har større sannsynlighet for å bli inkludert i undersøkelsen), mens det motsatte gjøres for pasienter med kort liggetid.

Justering for ulikheter i pasientsammensetning

Målet med justering er å fjerne effekter som ikke er relatert til kvalitetsforskjeller. Noen pasientgrupper er mer kritiske enn andre, for eksempel er yngre mer kritiske enn eldre, og slike effekter må det justeres for før det gjøres sammenligning mellom et helseforetak og et nasjonalt snitt. Kunnskapssenteret har gjort en grundig gjennomgang og vurdering av tilgjengelige variable for å undersøke hvilke som kunne og burde inngå i en slik justeringsmodell. Følgende variable brukes i justering i TSB-materialene:

- Alkohol rapportert som mest brukte rusmiddel før innleggelse
- Liggetid
- I hvilken grad pasienten følte seg presset/tvunget av andre til å legge seg inn
- Egenvurdert psykisk helse ¹
- Blandingsmisbruk ²

Siden undersøkelsen ble gjennomført anonymt, har vi kun hatt anledning til å justere for variabler vi har fått svar på i spørreskjemaet. Dette innebærer at det kan finnes andre variabler som har betydning og som det kunne vært justert for.

Egne tabeller med sammenligninger publiseres i rapportene for de aktuelle helseforetakene, stiftelsene og organisasjonene. Det vil si at for enkeltenheter vil det i denne rapporteringen, i likhet med tidligere år, være ujusterte tall. Dette innebærer at resultater for enhetene ikke er direkte sammenlignbare, verken på tvers av enheter eller over tid.

¹ "Utbytte" justeres ikke for egenvurdert psykisk helse,

² Blandingsmisbruk er en konstruert variabel bestående av summen av antall rusmidler pasientene svarte på spørsmålet om mest brukte rusmiddel før innleggelsen. Variabelen fungerer som en proxy for alvorlighet.

Beskrivelse av svarene

Av de 1184 som svarte på spørreskjemaet var 69 prosent menn og 31 prosent kvinner. Gjennomsnittsalderen var 38 år, og gjennomsnittlig alder da de fikk et rusproblem var 21 år. 17 prosent var gift eller samboende. 38 prosent oppga utdanningsnivå til grunnskole, 49 prosent oppga videregående, mens 12 prosent oppga høyskole/universitet. 64 prosent vurderte sin fysiske helse som enten «utmerket», «meget god» eller «god». I vurdering av sin psykiske helse svarte 54 prosent i de samme kategoriene.

47 prosent oppga at de hadde en individuell plan, mens 22 prosent svarte «vet ikke» på dette spørsmålet. Av de som svarte på spørsmålet om tilfredshet med den individuelle planen, svarte 8 prosent «ikke i det hele tatt», 14 prosent «i liten grad», 32 prosent «i noen grad», 36 prosent «i stor grad» og 11 prosent «i svært stor grad».

Tabell 2.2: Beskrivelse av svarene

Spm nr	Spørsmål	Antall svar	Svarkategorier	Prosentandel
1	Hvilket rusmiddel brukte du mest før denne innleggelsen?	1184	Alkohol	48
			Medikamenter	42
			Cannabis	44
			Kokain/amfetamin	51
			Heroin/morfinstoffer	27
			Annet	12
2	Hvor lenge har du vært innlagt ved denne institusjonen	1178	0-2 uker	14
			3-11 uker	40
			3-6 måneder	27
			7-12 måneder	15
			Over 12 måneder	5

Hvordan lese resultatene

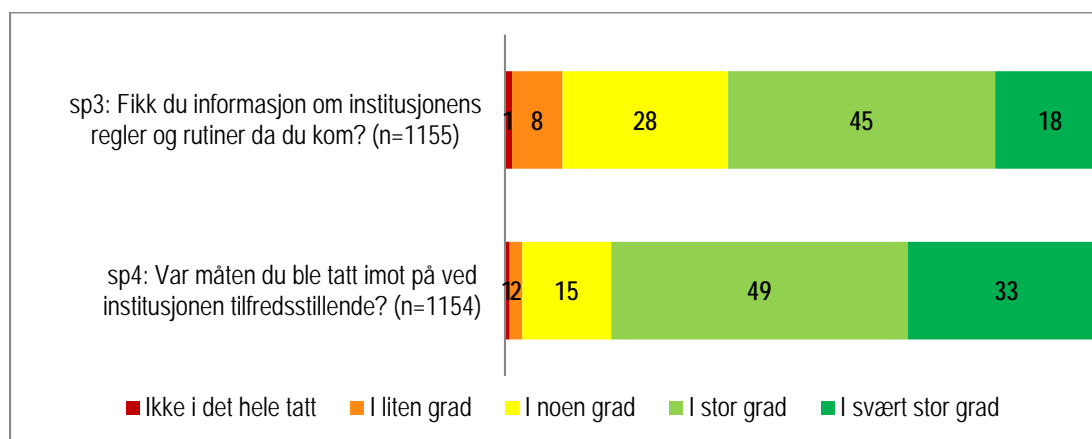
Figurene i hvert resultatkapittel er laget slik at spørsmålene innen det aktuelle temaet med dårligst gjennomsnitt på spørreskjemaskalaen ligger øverst, mens spørsmålene under har stigende (bedre) gjennomsnitt.

Endringer over tid er kun testet på erfaringsspørsmål og ikke på spørsmål som beskriver svarene. Endringene markeres med en pil som forteller om endringen er statistisk signifikant eller ikke. Grønn pil oppover (↑) betyr en signifikant forbedring av resultatene på indikatoren. Rød pil nedover (↓) betyr signifikant negativ endring. Grå, flat pil (↔) betyr at det ikke er noen signifikante endringer. Endringene er testet med et signifikansnivå på 0,01.

3. Mottakelse og ventetid

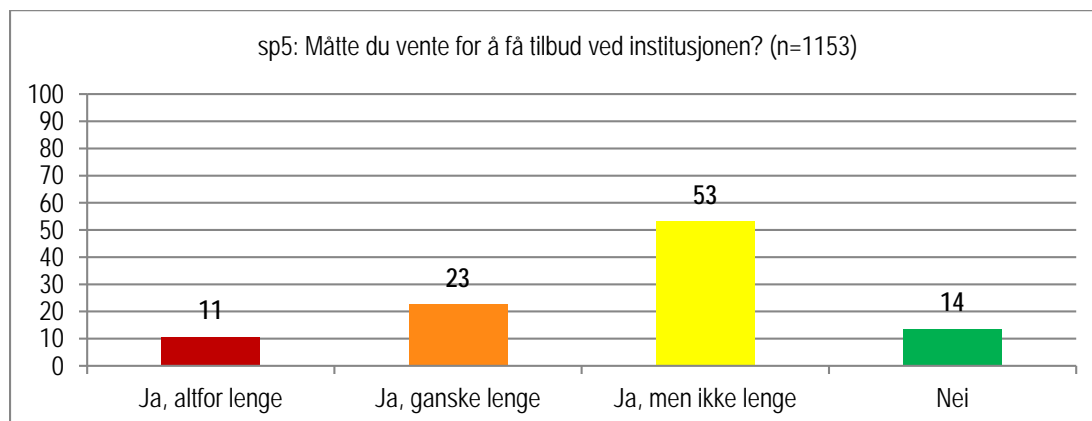
3.1. Resultater på enkeltspørsmål

Tre av spørsmålene i spørreskjemaet dreide seg om mottakelse og ventetid. Svarerne skulle vurdere mottakelsen ved institusjonen på en skala fra 1 (ikke i det hele tatt) til 5 (i svært stor grad). Vurderingen av ventetid ble gjort på en skala fra 1 (nei) til 4 (ja, alt for lenge).

Figur 3.1: Vektete resultater på enkeltspørsmål om mottakelse. Prosentandeler for hver svarkategori

37 prosent av svarerne oppga at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde fått informasjon om institusjonens regler og rutiner da de kom. 82 prosent svarte at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» var blitt tatt imot på en tilfredsstillende måte.

Figur 3.2: Vektete resultater på enkeltspørsmål om ventetid. Prosentandeler for hver svarkategori

34 prosent av svarene mente de hadde måttet vente «ja, altfor lenge» eller «ja, ganske lenge» før de fikk et tilbud ved institusjonen.

3.2. Endring over tid på enkeltpørsmål

Tabell 3.2: Endring over tid på enkeltpørsmål om mottakelse, vektete resultater på svarskala 1-5

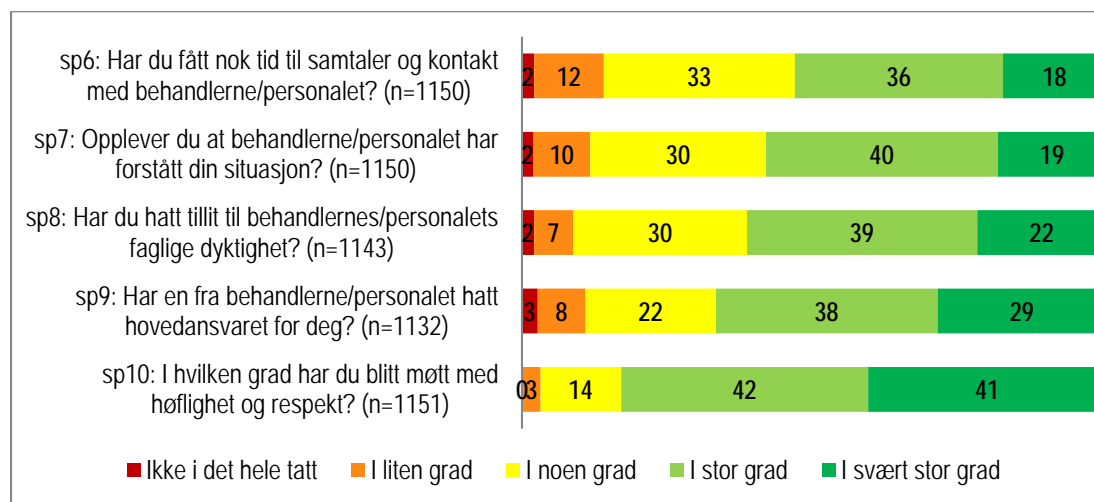
Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Gjennomsnitt	Endring fra 2014
3	Fikk du informasjon om institusjonens regler og rutiner da du kom?	1155	3.7	↔
4	Var måten du ble tatt imot på ved institusjonen tilfredsstillende?	1154	4.1	↑

Tabell 3.2. viser antall svar på enkeltpørsmålene om mottakelse i 2015, i tillegg til gjennomsnittsskåren på svarskala 1 til 5 og endring fra 2014. Som man kan lese av tabellen er det en endring i resultatene på spørsmålet om mottakelsen ved institusjonen fra 2014 til 2015. Denne endringen viser at en større andel av svarene vurderer dette spørsmålet noe mer positivt i 2015. Gjennomsnittene for 2015 viser for øvrig at disse spørsmålene oppnådde relativt positive vurderinger, spesielt gjelder dette for spørsmålet om mottakelse (spørsmål 4).

4. Behandlerne/personalet

4.1. Resultater på enkeltspørsmål

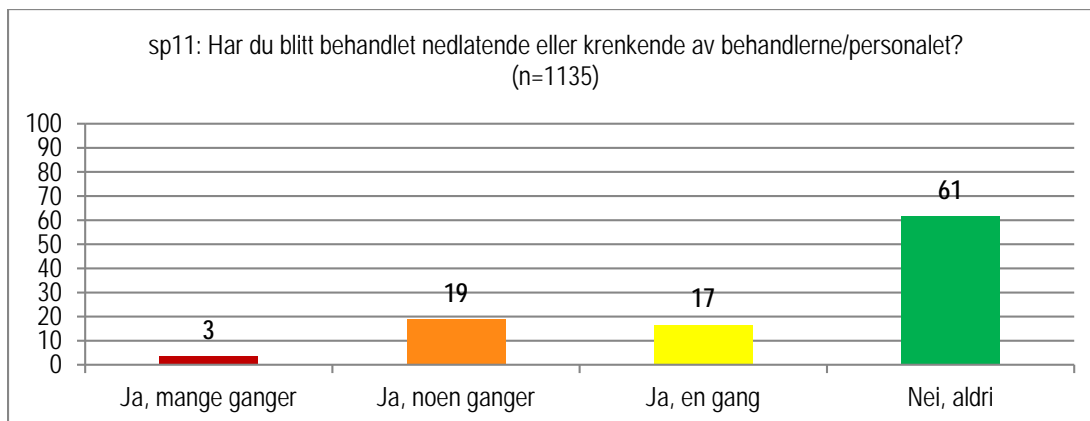
Seks av spørsmålene i spørreskjemaet omhandlet vurderinger av behandlerne/personalet ved institusjonen. Disse dreide seg blant annet om tid til samtaler og kontakt, forståelse for pasientens situasjon og tillit. Svarskalaen på de fem første spørsmålene gikk fra 1 (ikke i det hele tatt) til 5 (i svært stor grad). Det siste spørsmålet i denne delen dreide seg om hvorvidt svarerne mente de var blitt behandlet nedlatende eller krenkende. Dette spørsmålet ble besvart på en skala fra 1 (nei, aldri) til 4 (ja, mange ganger).

Figur 4.1: Vektete resultater på enkeltspørsmål om behandlerne/personalet.

Prosentandeler for hver svarkategori

Til sammen 47 prosent av svarerne svarte «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på spørsmålet om de hadde fått nok tid til samtaler og kontakt med behandlerne/personalet. Henholdsvis 42 prosent og 39 prosent svarte i de samme kategoriene på spørsmålene om opplevelse av at behandlerne/personalet har forstått pasientens situasjon, og om svarerne har tillit til behandlerne/personalets faglige dyktighet. 33 prosent svarte at en fra behandlerne/personalet «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» har hatt hovedansvaret for dem. 83 prosent svarte at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» var blitt møtt med høflighet og respekt.

Figur 4.2: Vektete resultater på enkeltspørsmål om behandlerne/personalet. Prosentandeler for hver svarkategori

22 prosent av svarerne rapporterte at de hadde blitt behandlet nedlatende eller krenkende av behandlerne/personalet «ja, mange ganger» eller «ja, noen ganger». 17 prosent svarte at dette hadde skjedd én gang, mens 62 prosent svarte at de aldri hadde opplevd dette.

4.2. Endring over tid på enkeltspørsmål

Tabell 4.1: Endring over tid på enkeltspørsmål om behandlerne/personalet, vektete resultater på svarskala 1-5

Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Gjennomsnitt	Endring fra 2014
6	Har du fått nok tid til samtaler og kontakt med behandlerne/personalet?	1150	3.6	↑
7	Opplever du at behandlerne/personalet har forstått din situasjon?	1150	3.6	↔
8	Har du tillit til behandlerne/personalets faglige dyktighet?	1143	3.7	↔
9	Har en fra behandlerne/personalet hatt hovedansvaret for deg?	1132	3.8	↑
10	I hvilken grad har du blitt møtt med høflighet og respekt?	1151	4.2	↑

Tabell 4.2: Endring over tid på enkeltspørsmål om behandlerne/personalet, vektete prosentandeler

Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Svarkategorier	Prosentandel	Endring fra 2014
11	Har du blitt behandlet nedlatende eller krenkende av behandlerne/personalet?	1135	Nei, aldri	61	↔
			Ja, en gang	17	
			Ja, noen ganger	19	
			Ja, mange ganger	3	

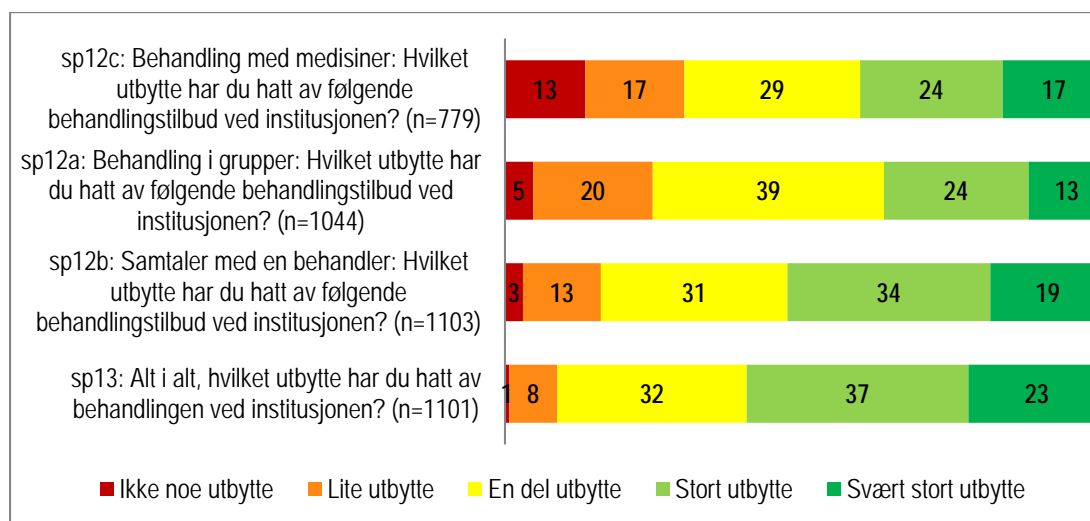
Tabell 4.1. og 4.2. viser antall svarere og gjennomsnittskårer på enkeltspørsmålene som omhandler behandlerne/personalet i 2015. I tillegg vises endringer over tid fra 2014. Resultatene viser at det er statistisk signifikante positive endringer på tre spørsmål. Også denne tematiske delen oppnådde generelt positive vurderinger, da spesielt spørsmål 10 som omhandlet det å bli møtt med høflighet og respekt.

5. Behandlingen

5.1. Resultater på enkeltspørsmål

Spørreskjemadelen som omhandlet behandlingen inneholdt elleve spørsmål. Spørsmålene dreide seg om hvilket utbytte pasienten hadde hatt av behandlingstilbudene ved institusjonen, om informasjonen om behandlingen har vært tilfredsstillende, om pasienten har hatt innflytelse på egen behandling, om behandlingen har vært tilpasset pasientens behov, om pasienten har fått hjelp med fysiske og/eller psykiske plager og om tilgangen til psykolog og/eller lege har vært tilfredsstillende.

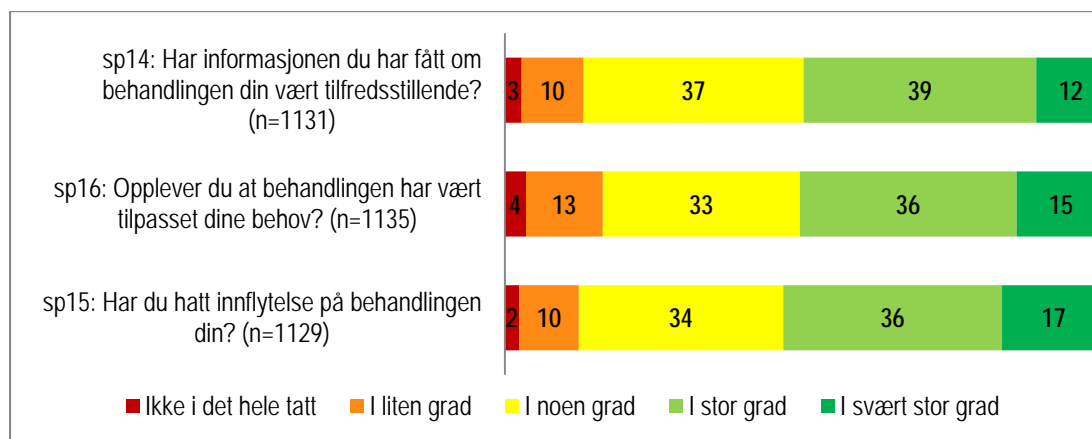
På de fire første spørsmålene skulle svarerne vurdere utbytte av behandlingen på en skala fra 1 (ikke noe utbytte) til 5 (svært stort utbytte). På de øvrige spørsmålene gikk svarskaalen fra 1 (ikke i det hele tatt) til 5 (i svært stor grad).

Figur 5.1: Vektete resultater på enkeltspørsmål om utbytte av behandlingen. Prosentandeler for hver svarkategori

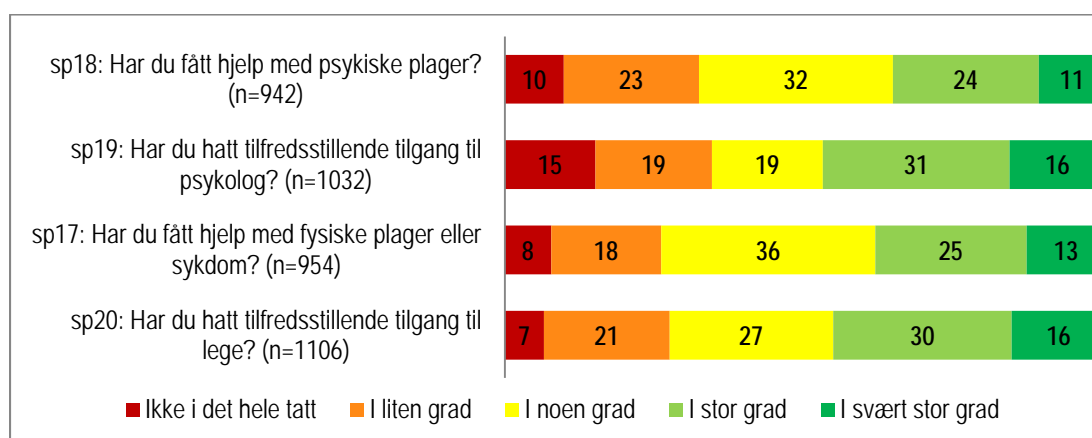
Til sammen svarte mellom 37 og 53 prosent at de hadde «stort utbytte» eller «svært stort utbytte» av forskjellige typer behandling ved institusjonen. Omtrent hver tredje respondent svarte at de hadde «en del utbytte».

60 prosent oppga at de alt i alt hadde hatt «stort utbytte» eller «svært stort utbytte» av behandlingen ved institusjonen, mens 32 prosent svarte at de hadde hatt «en del utbytte».

Figur 5.2: Vektete resultater på enkeltpørsmål om behandlingen. Prosentandeler for hver svarkategori

50 prosent svarte at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» har fått tilfredsstillende informasjon om behandlingen. Like stor andel svarte i de samme kategoriene på spørsmålet om hvorvidt de opplevde behandlingen som tilpasset deres behov. 46 prosent svarte i de samme kategoriene på spørsmål om de hadde hatt innflytelse på behandlingen. På alle disse tre spørsmålene svarte om lag en tredjedel i midtkategorien «i noen grad».

Figur 5.3: Vektete resultater på enkeltpørsmål om behandlingen. Prosentandeler for hver svarkategori

De fire siste spørsmålene i denne spørreskjemadelen omhandler hjelp med plager eller sykdom og tilgang til psykolog eller lege. 65 prosent av svarerne mente at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde fått hjelp med psykiske plager. På spørsmålet om fysiske plager eller sykdom svarte 62 prosent i de samme kategoriene. 53 prosent rapporterte at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde hatt tilfredsstillende tilgang til psykolog. Av disse var det 15 prosent som svarte i kategorien «ikke i det hele tatt». 55 prosent svarte i de samme tre kategoriene på spørsmål om tilfredsstillende tilgang til lege.

5.2. Endring over tid på enkeltspørsmål

Tabell 5.1: Endring over tid på enkeltspørsmål om utbytte av behandlingen, vektete resultater på svarskala 1-5

Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Gjennomsnitt	Endring fra 2014
12-1	Utbytte av behandling i grupper?	1044	3.2	↔
12-2	Utbytte av samtaler med én behandler?	1103	3.5	↔
12-3	Utbytte av behandling med medisiner	779	3.1	↔
13	Alt i alt, hvilket utbytte har du hatt av behandlingen ved institusjonen?	1101	3.7	↔

Tabell 5.2: Endring over tid på enkeltspørsmål om behandlingen, vektete resultater på svarskala 1-5

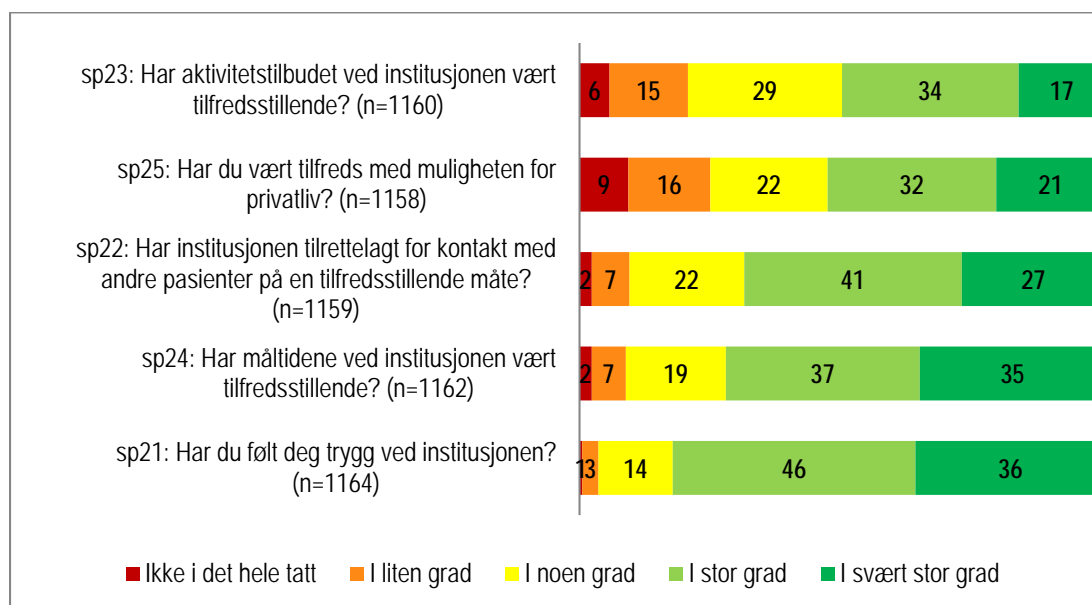
Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Gjennomsnitt	Endring fra 2014
14	Har informasjonen du har fått om behandlingen din vært tilfredsstillende?	1131	3.5	↔
15	Har du hatt innflytelse på behandlingen din?	1129	3.6	↑
16	Opplever du at behandlingen har vært tilpasset dine behov?	1135	3.5	↔
17	Har du fått hjelp med fysiske plager eller sykdom?	954	3.2	↔
18	Har du fått hjelp med psykiske plager?	942	3.1	↔
19	Har du hatt tilfredsstillende tilgang til psykolog?	1032	3.2	↔
20	Har du hatt tilfredsstillende tilgang til lege?	1106	3.3	↔

Tabell 5.1. og 5.2. viser antall svarere og gjennomsnittskårer på spørsmål om behandlingen i 2015, samt endringer fra 2014. Tabellene viser at det på spørsmålene som omhandlet behandlingen var lite endring i resultatene fra 2014 til 2015: Ett spørsmål viste statistisk signifikant endring i positiv retning og omhandlet innflytelse på egen behandling.

6. Miljøet og aktivitetstilbudet

6.1. Resultater på enkeltspørsmål

Erfaringer med miljøet og aktivitetstilbudet ble rapportert på fem spørsmål. Spørsmålene handlet om hvorvidt svarerne hadde følt seg trygg ved institusjonen, om det var tilrettelagt for kontakt med andre pasienter, aktivitetstilbudet, måltidene og muligheten for privatliv.

Figur 6.1: Vektete resultater på enkeltspørsmål om miljøet og aktivitetstilbudet. Prosentandeler for hver svarkategori

50 prosent av svarerne mente at aktivitetstilbudet ved institusjonen «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde vært tilfredsstillende. 47 prosent svarte i de samme kategoriene på spørsmålet om tilfredshet med muligheten for privatliv. Videre mente 31 prosent at institusjonen «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde tilrettelagt for kontakt med andre pasienter på en tilfredsstillende måte. 72 prosent av svarerne rapporterte at måltidene «i stor grad» eller «i svært stor grad» hadde vært tilfredsstillende, mens 82 prosent svarte at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» hadde følt seg trygg ved institusjonen.

6.2. Endring over tid på enkeltspørsmål

Tabell 6.1: Endring over tid på enkeltspørsmål om miljøet og aktivitetstilbudet, vektete resultater på svarskala 1-5

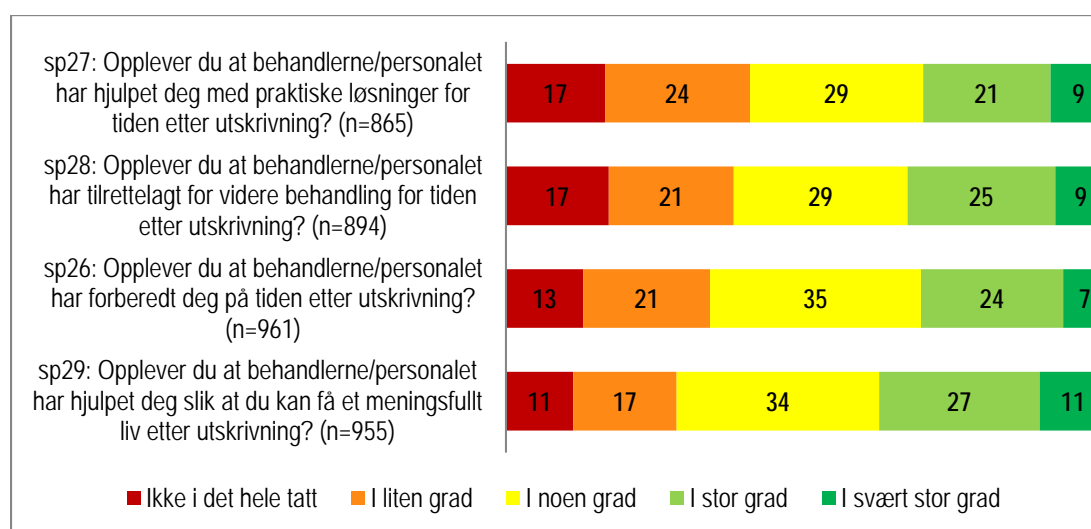
Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Gjennomsnitt	Endring fra 2014
21	Har du følt deg trygg ved institusjonen?	1164	4.1	↔
22	Har institusjonen tilrettelagt for kontakt med andre pasienter på en tilfredsstillende måte?	1159	3.8	↔
23	Har aktivitetstilbudet ved institusjonen vært tilfredsstillende?	1160	3.4	↔
24	Har måltidene ved institusjonen vært tilfredsstillende?	1162	4	↔
25	Har du vært tilfreds med muligheten for privatliv?	1158	3.4	↔

Tabell 6.1. viser antall svarere og gjennomsnittskårer på svarskala 1 til 5 på spørsmål som dreide seg om miljøet og aktivitetstilbudet. Resultatene i tabellen viser at det er ingen endringer over tid innen dette området. Gjennomsnittsskårene viser at det er noe variasjon i vurderingene på disse spørsmålene. Spørsmålene om svarerne hadde følt seg trygge ved institusjonen og om måltidene hadde vært tilfredsstillende oppnådde best vurderinger. Lavest gjennomsnitt var det på spørsmålet om tilfredshet med muligheten for privatliv.

7. Forberedelse til tiden etter utskrivning

7.1. Resultater på enkeltspørsmål

Fire spørsmål i spørreskjemaet omhandlet forberedelse til tiden etter utskrivning. Alle spørsmålene ble vurdert på en svarskala fra 1 (ikke i det hele tatt) til 5 (i svært stor grad).

Figur 7.1: Vektete resultater på enkeltspørsmål om forberedelse til tiden etter utskrivning. Prosentandeler for hver svarkategori

Figur 7.1. viser at flere enn ti prosent svarte «ikke i det hele tatt» på alle spørsmålene som omhandlet forberedelse til tiden etter utskrivning. Til sammen svarte mer enn 60 prosent i svarkategoriene «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» på disse fire spørsmålene. Spørsmålet som kommer dårligst ut er hjelp fra behandlerne/personalet med praktiske løsninger etter utskrivning, der hele 70 prosent svarer i de ovenfor nevnte svarkategoriene.

7.2. Endring over tid på enkeltspørsmål

Tabell 7.1: Endring over tid på enkeltspørsmål om forberedelse til tiden etter utskrivning, vektete resultater på svarskala 1-5

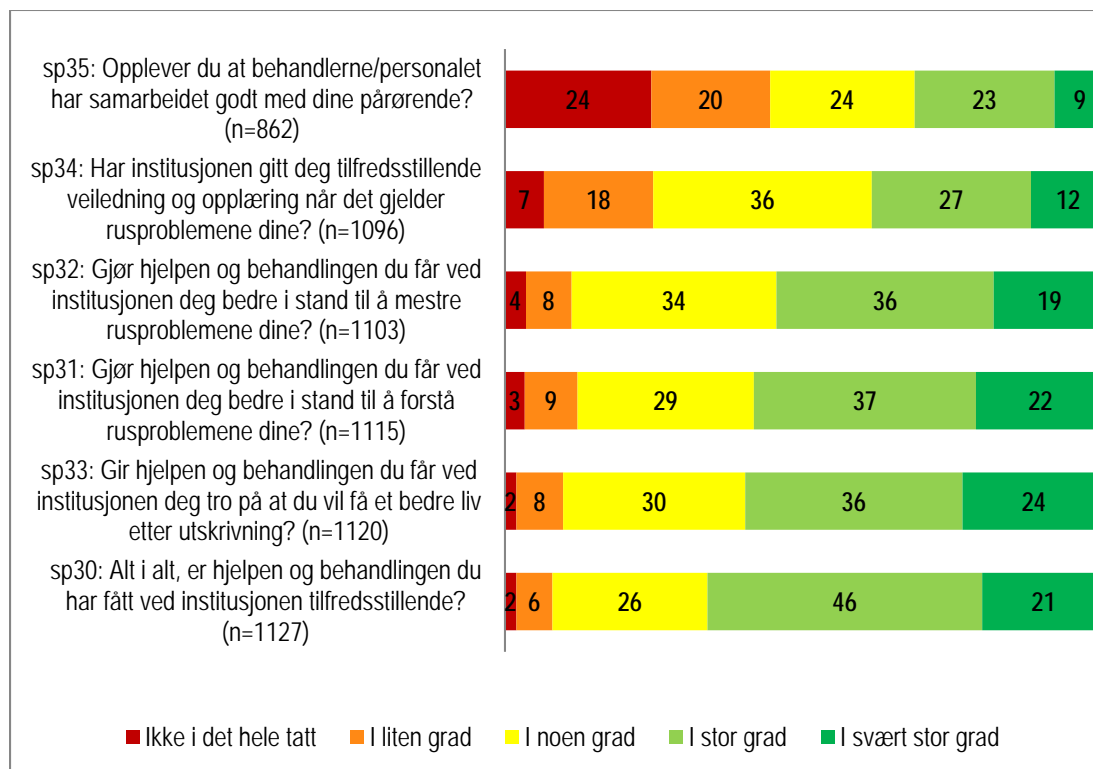
Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Gjennomsnitt	Endring fra 2014
26	Opplever du at behandlerne/personalet har forberedt deg på tiden etter utskrivning?	961	2.9	↔
27	Opplever du at behandlerne/personalet har hjulpet deg med praktiske løsninger for tiden etter utskrivning (f.eks. bolig, økonomi, arbeid/skole)?	865	2.8	↔
28	Opplever du at behandlerne/personalet har tilrettelagt for videre behandling for tiden etter utskrivning?	894	2.9	↔
29	Opplever du at behandlerne/personalet har hjulpet deg slik at du kan få et meningsfullt liv etter utskrivning?	955	3.1	↔

I tabell 7.1. ser man antall svarere og gjennomsnittsskårer på spørsmålene som omhandler forberedelse til tiden etter utskrivning. Kolonnen om endringer over tid viser at resultatene i 2015 ikke er statistisk signifikant forskjellig fra resultatene i 2014. I samsvar med resultatene i figur 7.1 har spørsmålet om praktiske løsninger etter utskrivning lavest gjennomsnittsskåre.

8. Andre vurderinger

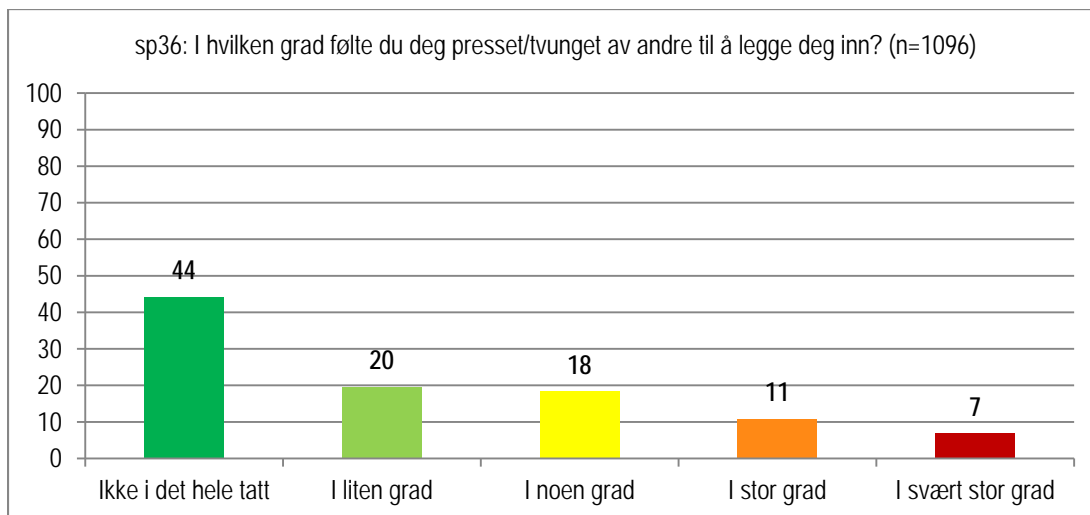
8.1. Resultater på enkeltspørsmål

En siste del av spørreskjemaet, åtte spørsmål, dreide seg om vurderinger av behandlingsstedet pasientene var innlagt ved. Disse spørsmålene handlet om flere tema, blant annet behandlerne/personalets samarbeid med pasientenes pårørende, og om hjelpen og behandlingen gjør pasientene bedre i stand til å mestre og forstå rusproblemene sine. Alle spørsmålene ble vurdert på en svarskala fra 1 (ikke i det hele tatt) til 5 (i svært stor grad).

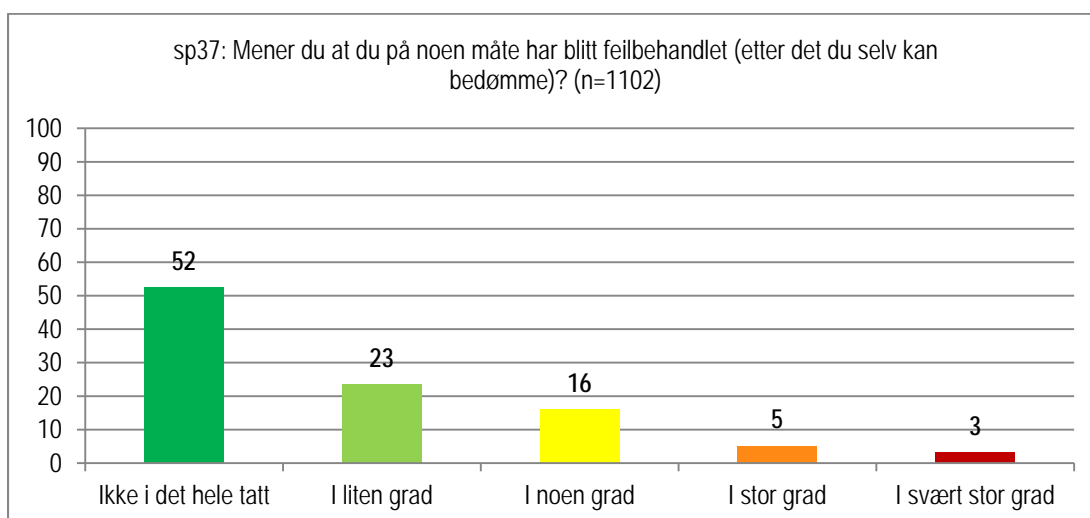

Figur 8.1: Vektete resultater på enkeltspørsmål om andre vurderinger. Prosentandeler for hver svarkategori

Figur 8.1. viser at 68 prosent av pasientene mente at behandlerne/personalet «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde samarbeidet godt med pasientens pårørende. Resultatene på det eneste nye spørsmålet i 2015 viser at 61 prosent mente at de «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» hadde fått tilfredsstillende opplæring når det gjelder rusproblemene deres. På de øvrige spørsmålene i figur 8.1. er det relativt like vurderinger: prosentandeler som svarte i de tre mest negative kategoriene varierte fra 34 til 46.

Figur 8.2: Vektete resultater på enkeltspørsmål om andre vurderinger. Prosentandeler for hver svarkategori

Figur 8.3: Vektete resultater på enkeltspørsmål om andre vurderinger. Prosentandeler for hver svarkategori

På spørsmålet om pasientene følte seg presset/tvunget til innleggelse, svarte 36 prosent «i noen grad», «i stor grad» eller «i svært stor grad». 24 prosent svarte i de samme kategoriene på spørsmål om de mente de var blitt feilbehandlet.

8.2. Endring over tid på enkeltspørsmål

Tabell 8.1: Endring over tid på enkeltspørsmål om andre vurderinger, vektete resultater på svarskala 1-5

Sp nr	Spørsmål	Antall svar	Gjennomsnitt	Endring fra 2014
30	Alt i alt, er hjelpen og behandlingen du har fått ved institusjonen tilfredsstillende?	1127	3.8	↔
31	Gjør hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg bedre i stand til å forstå rusproblemene dine?	1115	3.6	↔
32	Gjør hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg bedre i stand til å mestre rusproblemene dine?	1103	3.6	↔
33	Gir hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg tro på at du vil få et bedre liv etter utskrivning?	1120	3.7	↔
34	Har institusjonen gitt deg tilfredsstillende veiledning og opplæring når det gjelder rusproblemene dine?	1096	3.2	na**
35	Opplever du at behandlerne/personalet har samarbeidet godt med dine pårørende?	862	2.7	↔
37	Mener du at du på noen måte har blitt feilbehandlet (etter det du selv kan bedømme)?*	1102	1.8*	↔

* Spørsmålet er negativt formulert, og følgelig er stor andel «ikke i det hele tatt/i liten grad» og et lavt gjennomsnitt en positiv beskrivelse.

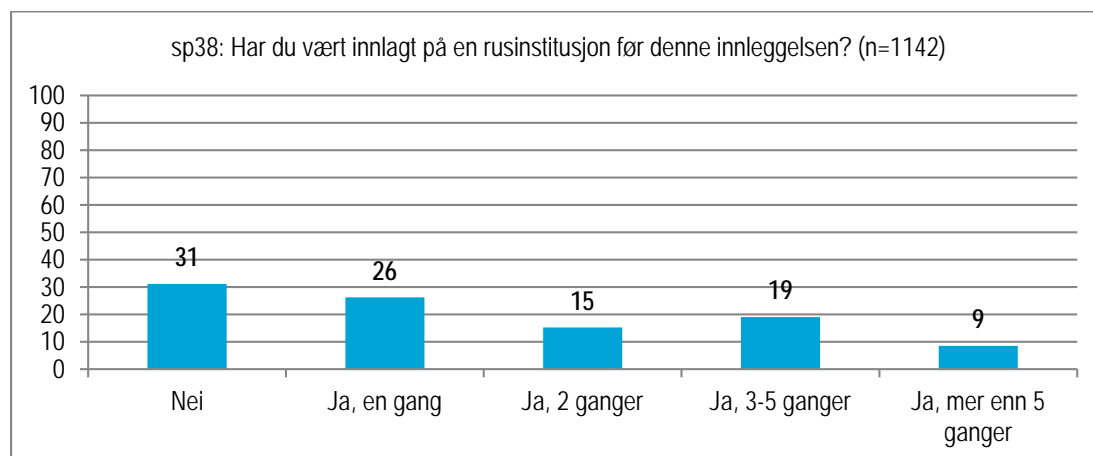
** Nytt spørsmål i 2015.

Tabell 8.1. viser antall svarere og gjennomsnittsskårer på enkeltspørsmål som dreide seg om andre vurderinger. Spørsmål 34 var nytt i 2015, og kan derfor ikke testes for endring over tid. Som gjennomsnittsskårene viser oppnådde flere av spørsmålene i denne delen relativt gode resultater. Over tid ble det ikke funnet noen statistisk signifikante forskjeller.

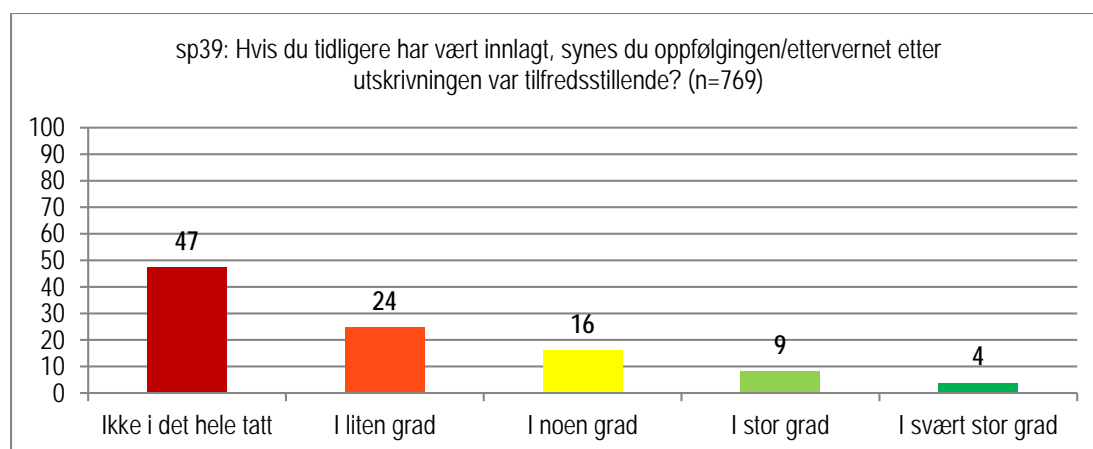
9. Tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner

9.1. Resultater på enkeltspørsmål

Spørreskjemaet inneholdt tre spørsmål som dreide seg om tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner. Pasientene ble spurt om antall innleggelser, og deres vurdering av tidligere erfaringer med oppfølging/ettervern. I tillegg ble de spurt om den siste innleggelsen var ved samme institusjon som nåværende opphold.

Figur 9.1: Uvektede resultater på enkeltspørsmål om tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner. Prosentandeler for hver svarkategori

Figur 9.2: Vektete resultater på enkeltspørsmål om tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner. Prosentandeler for hver svarkategori

69 prosent av svarerne oppga at de tidligere har vært innlagt. Av disse svarte 31 prosent at den siste innleggelsen var ved samme institusjon som de nå var innlagt på

(ikke rapportert i figur). Figur 9.2. viser at 47 prosent av svarerne som spørsmålet var aktuelt for mente at oppfølgingen/ettervernet etter utskrivning «ikke i det hele tatt» var tilfredsstillende. Til sammen svarte 88 prosent at oppfølgingen «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» var tilfredsstillende.

9.2. Endring over tid på enkeltspørsmål

Tabell 9.1: Endring over tid på enkeltspørsmål om tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner, vektete resultater på svarskala 1-5

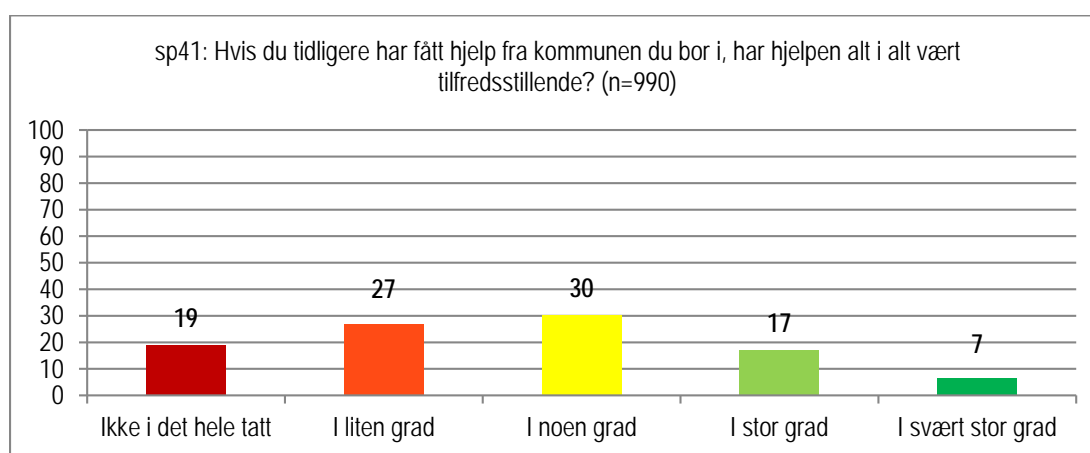
Spm nr	Spørsmål	Antall svar	Svarkategorier	Prosentandel	Endring fra 2014
39	Hvis du tidligere har vært innlagt, synes du oppfølgingen/ettervernet etter utskrivningen var tilfredsstillende? (Tenk på den siste innleggelsen hvis du har vært innlagt flere ganger.)	769	Ikke i det hele tatt	47	↔
			I liten grad	24	
			I noen grad	16	
			I stor grad	9	
			I svært stor grad	4	

Tabell 9.1. viser antall svarere og prosentandeler på svaralternativer på ett spørsmål om tidligere erfaringer med oppfølging/ettervern etter utskrivning. Vurderingene av dette spørsmålet har ikke endret seg sammenlignet med resultatene i 2014.

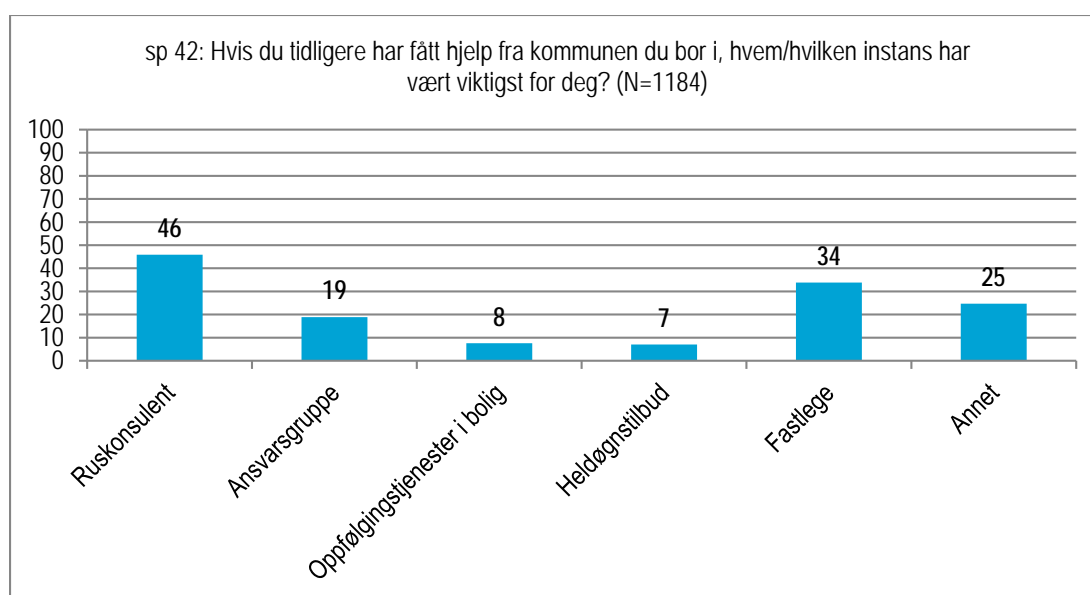
10. Hjelp fra kommunen du bor i

10.1. Resultater på enkeltspørsmål

Denne delen av spørreskjemaet besto av to spørsmål om hjelp fra kommunen pasientene bor i. Pasientene ble bedt om å vurdere i hvilken grad hjelpen fra kommunen har vært tilfredsstillende og hvem/hvilken instans som har vært viktigst for dem.

Figur 10.1: Vektete resultater på enkeltspørsmål om hjelp fra kommunen. Prosentandeler for hver svarkategori

Figur 10.2: Uvektede resultater på enkeltspørsmål om hjelp fra kommunen. Prosentandeler for hver svarkategori

Figur 10.1. viser at til sammen 76 prosent mente at tidligere hjelp fra kommunen «ikke i det hele tatt», «i liten grad» eller «i noen grad» var tilfredsstillende. Ruskonsulent og fastlege blir hyppigst nevnt som instans i kommunen som har vært viktigst for pasientene. 25 prosent svarte «annet».

De som svarte «annet» ble oppfordret til å beskrive hvem/hva dette var. Siden flere instanser i prinsippet kan være de samme, er det utfordrende å oppgi et nøyaktig estimat for hvor mange som ble beskrevet.

10.2. Endring over tid på enkeltspørsmål

Tabell 10.1: Endring over tid på enkeltspørsmål om hjelp fra kommunen, vektete resultater på svarskala 1-5

Spm nr	Spørsmål	Antall svar	Svarkategorier	Prosentandel	Endring fra 2014
41	Hvis du tidligere har fått hjelp fra kommunen du bor i, har hjelpen alt i alt vært tilfredsstillende?	990	Ikke i det hele tatt	19	↔
			I liten grad	27	
			I noen grad	30	
			I stor grad	17	
			I svært stor grad	7	

Tabell 10.1. viser antall svarere og prosentandeler i hver svarkategori på ett spørsmål om vurdering av tidligere hjelp fra kommunen. Også her er resultatene uendret over tid.

11. Pasienterfaringsindikatorer

I denne rapporten beskrives pasienterfaringer også ved hjelp av tre pasienterfaringsindikatorer. De tre indikatorene består av spørsmål som er tematisk like, og er konstruert gjennom faktoranalyser. «Behandlingen og behandlerne» består av 12 spørsmål, «Miljøet» og «Utbytte» består av fem spørsmål hver. Indikatorene er nærmere beskrevet i metodedelen og utgjør de indikatorene som rapporteres til Helsedirektoratets nasjonale kvalitetsindikatorssystem. Resultater på indikatorene for helseforetakene finnes i egne rapporter.

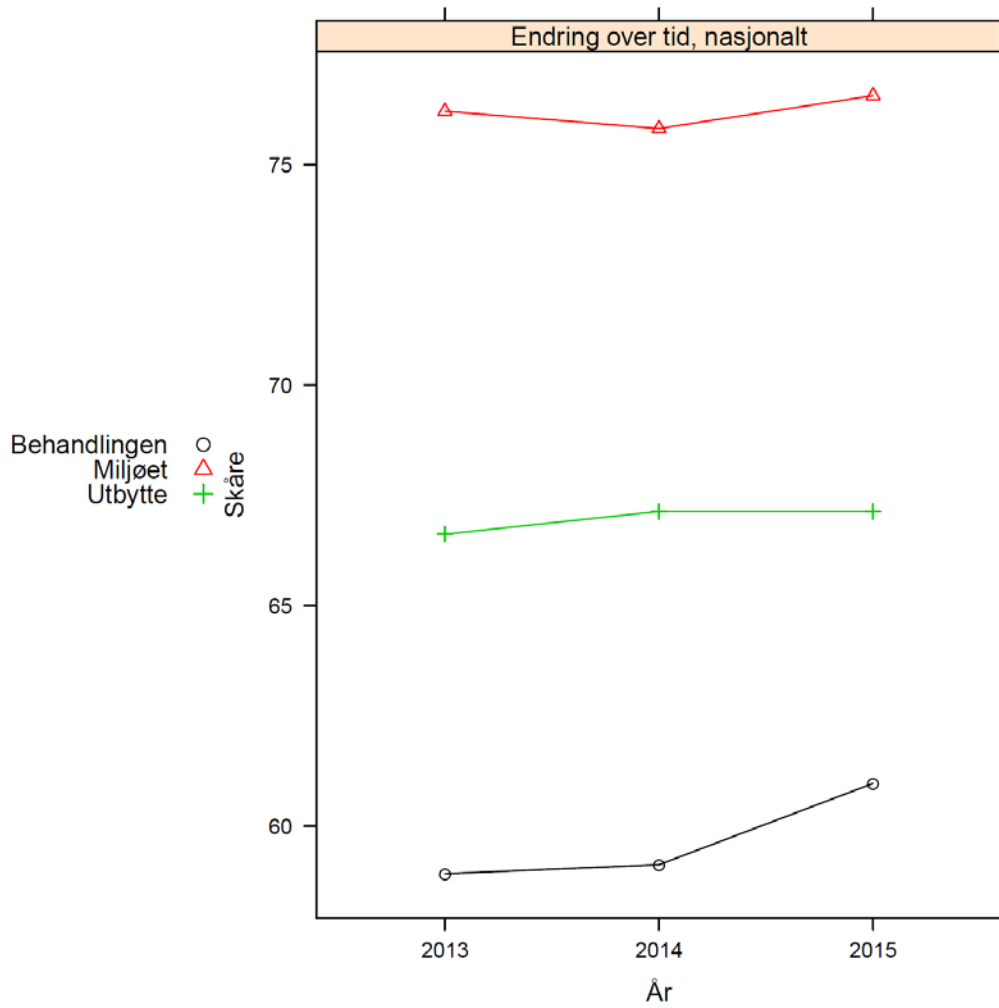
Tabell 11.1 viser det nasjonale gjennomsnittet på disse tre indikatorene omregnet til en skala fra 0 til 100 hvor 100 er best. I tillegg viser tabellen endringer over tid på indikatorene fra 2013 og 2014. Endringene markeres med en pil som forteller om endringen er statistisk signifikant eller ikke. Grønn pil oppover (↑) betyr en signifikant positiv endring. Rød pil nedover (↓) betyr signifikant negativ endring. Grå, flat pil (↔) betyr ingen signifikant endring. Endringene er testet med et signifikansnivå på 0,01.

Tabell 11.1: Vektete og justerte nasjonale resultater på indikatorene

	Behandlingen og behandlerne	Miljøet	Utbytte
Antall svar 2015	1144	1167	1132
Gjennomsnitt 2015	62	76	69
Endring 2014-2015	↑	↔	↔
Endring 2013-2015	↑	↔	↔

Som tabell 11.1. viser er det noe variasjon i skårene på de tre indikatorene. Indikatoren med best resultat er «Miljøet» (består av fem enkeltspørsmål), med en gjennomsnittsskåre på 76 av 100 mulige. «Utbytte», som også består av fem enkeltspørsmål, har i 2015 et resultat på 69. Indikatoren med lavest skåre i 2015 var «Behandlingen og behandlerne» (12 spørsmål). Denne indikatoren var den eneste som hadde statistisk signifikante endringer over tid. Resultatene i 2015 viser en bedring sammenlignet både med 2013- og 2014-resultatene.

Figur 11.1. viser endringer over tid på indikatorene grafisk.

Figur 11.1: Grafisk fremstilling av endringer i pasienterfaringsindikatorerne over tid

12. Oppsummering

Brukererfaringsundersøkelsen blant voksne pasienter med døgnopphold innen TSB i 2015 var den tredje nasjonale undersøkelsen i denne populasjonen. Totalt svarte 1184 pasienter ved 103 døgninstitusjoner på undersøkelsen. Formålet med undersøkelsen var å fremskaffe systematisk informasjon om pasientenes erfaringer med enheter innen TSB som grunnlag for lokal kvalitetsforbedring, virksomhetsstyring, støtte til forbrukervalg og samfunnsmessig legitimering og kontroll.

Resultatene viser at det fortsatt er et forbedringspotensial på de fleste områdene undersøkelsen dekker, men at det er en positiv utvikling på flere områder. De fleste enkeltspørsmål oppnådde en gjennomsnittskåre mellom 3 og 4 på svarskalaen fra 1 til 5, noe som indikerer at pasienter innen TSB fortsatt vurderer kvaliteten på sine behandlingstilbud lavere enn andre populasjoner det vanligvis gjennomføres nasjonale brukererfaringsundersøkelser blant.

De spørsmålene som oppnådde best resultater omhandlet måten pasientene ble tatt imot på ved institusjonen, om de ble møtt med høflighet og respekt, og om de har følt seg trygg ved institusjonen. I tillegg var det en liten andel av svarerne som mente de var blitt feilbehandlet. Temaene som alt i alt oppnådde best vurderinger omhandlet mottakelse og behandlerne/personalet. Dårligst resultater er det på temaet som gjelder forberedelse til tiden etter utskrivning, dette gjelder også på enkeltspørsmålene som omhandler behandlernes/personalets samarbeid med pårørende, oppfølging/ettervern etter utskrivning og hjelp fra kommunen. Hjelp med fysiske og psykiske plager, samt tilgang til psykolog og lege vurderes også av store andeler som mangelfull.

Sammenligningene over tid viser at det er noen endringer på enkeltspørsmålene i undersøkelsen. Alle endringer som er funnet er positive, men forholdsvis små. Temaet med flest positive endringer omhandlet behandlerne/personalet.

I tillegg til resultater på enkeltspørsmål og endringer over tid på disse, er det også rapportert resultater på tre pasienterfaringsindikatorer i denne rapporten. Resultatene viser en positiv utvikling over tid på indikatoren «Behandlingen og behandlerne», noe som tilsier bedre pasienterfaringer i 2015 enn i foregående år.

12.1. Styrker og svakheter

Undersøkelsen er gjennomført som en tverrsnittsundersøkelse innen samme uke for alle deltakende institusjoner. Dette innebærer at alle pasienter ved institusjonene har mulighet til å bli spurt om å delta, også de som senere kan komme til å ha ikke-planlagt utskrivning. Videre sikres det på denne måten bedre deltakelse i undersøkelsen, noe som styrker validiteten til resultatene og dermed gjør oss i stand til å kunne rapportere

nasjonale resultater. Ulemper ved denne metoden er at pasientene er på forskjellige steder i behandlingsforløpet, og erfaringene enkelte pasienter har med deler av behandlingen eller oppholdet kan være få eller delvis mangelfulle.

I denne rapporteringen er det tatt noen grep for å minimere skjevheter i rapporteringen og ulikheter mellom enheter som inkluderes: Resultatene er vektet for liggetid, og tallene som brukes i sammenligninger er justert for pasientsammensetning. Det at undersøkelsen er gjennomført anonymt innebærer at vi ikke har annen informasjon om svarerne enn det de oppgir selv i spørreskjemaet. Dette betyr at det kan være andre variable vi kunne ha justert for, men som vi ikke har tilgang til.

Svarprosenten i årets undersøkelse er beregnet til 90. For å kunne beregne denne har vi vært avhengig av informasjon fra deltakende institusjoner. Av forskjellige årsaker var det noen institusjoner som ikke leverte denne informasjonen, eller informasjonen var mangelfull. Dette innebærer at svarprosenten for disse institusjonene er beregnet på en annen måte enn for de med fullstendig informasjon. For å kunne rapportere en gyldig svarprosent har vi beregnet denne på forskjellige måter og sammenlignet styrker og svakheter ved hver metode (3). De forskjellige regnemåtene gir alle en svarprosent som ligger rundt 90. Sammenligner vi årets svarprosent med de fra 2013 og 2014, som begge var på 91 prosent, mener vi at 90 prosent er et godt estimat i årets undersøkelse.

12.2. Avslutning

Årets rapportering av den nasjonale undersøkelsen innen TSB inneholder resultater på tre pasienterfaringsindikatorer på helseforetaksnivå (eventuelt privat stiftelse/organisasjon) og nivåene over. Dette er nytt av året, og innebærer at disse enhetene kan sammenlignes mot det nasjonale snittet. I tillegg rapporteres endringer over tid på enkeltspørsmål for de regionale helseforetakene og på nasjonalt nivå.

De nasjonale resultatene for 2015-undersøkelsen viser at det er en positiv utvikling på flere områder. Samtidig er det, som tidligere år, fortsatt en stor andel pasienter som rapporterer dårlige erfaringer på flere områder. Resultatene på pasienterfaringsindikatorerne viser at svarerne vurderer «Miljøet» mest positivt, og at «Behandlerne og behandlingen» har endret seg positivt over tid.

Referanser

1. Haugum M, Iversen HH, Bjertnæs ØA. Pasienterfaringer med døgnopphold innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling – resultater etter en nasjonal undersøkelse i 2013. PasOpp-rapport nr.7–2013. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, 2013.
2. Haugum M, Iversen HH. Pasienterfaringer med døgnopphold innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling – resultater etter en nasjonal undersøkelse i 2014. PasOpp-rapport nr.6–2014. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten, 2014.
3. Haugum M, Holmboe O, Iversen HH, Bjertnæs ØA. Pasienterfaringer med døgnopphold innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Metoderapport. Rapport nr. 2–2016. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2016.

Vedlegg

Vedlegg 1: Spørreskjema

PasOpp Rus

Høst 2015

Hva er dine erfaringer med døgnopphold i rusinstitusjon?

Hensikten med denne undersøkelsen er å gjøre tilbudet bedre for pasienter innen rusbehandling i spesialisthelsetjenesten. Vi vil gjerne høre om dine erfaringer fra den institusjonen du nå er innlagt ved.

Om utfyllingen: Sett kryss midt i rutene. Slik: ☒ Ikke slik: ☒

Litt om din bakgrunn

1.	Hvilket rusmiddel brukte du mest før denne innleggelsen?
<i>Du kan sette flere kryss.</i>	Alkohol
☐	Medikamenter
☐	Cannabis
☐	Kokain/
amfetamin
☐	Heroin/
morfinstoffer
☐	Annet
☐
2.	Hvor lenge har du vært innlagt ved denne institusjonen?		0-2
uker
☐	3-11
uker
☐	3-6
måneder
☐	7-12
måneder
☐	Over 12
måneder
☐

Mottakelse og ventetid

		Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
3.	Fikk du informasjon om institusjonens regler og rutiner da du kom?	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Var måten du ble tatt imot på ved institusjonen tilfredsstillende?	☐	☐	☐	☐	☐
		Nei	Ja, men ikke lenge	Ja, ganske lenge	Ja, altfor lenge	
5.	Måtte du vente for å få tilbud ved institusjonen?	☐	☐	☐	☐	☐

Behandlerne/personalet

Tenk på behandlerne og personalet ved institusjonen når du svarer på spørsmålene nedenfor.

		Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
6.	Har du fått nok tid til samtaler og kontakt med behandlerne/personalet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Opplever du at behandlerne/personalet har forstått din situasjon?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Har du hatt tillit til behandlernes/personalets faglige dyktighet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Har en fra behandlerne/personalet hatt hovedansvaret for deg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.	I hvilken grad har du blitt møtt med høflighet og respekt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		Nei, aldri	Ja, en gang	Ja, noen ganger	Ja, mange ganger		
11.	Har du blitt behandlet nedlatende eller krenkende av behandlerne/personalet?	☐	☐	☐	☐		

Behandlingen

12. Hvilket utbytte har du hatt av følgende behandlingstilbud ved institusjonen: ⊥

Kryss av for Ikke aktuelt for de du ikke mottar.

	Ikke noe utbytte	Lite utbytte	En del utbytte	Stort utbytte	Svært stort utbytte	Ikke aktuelt
Behandling i grupper?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samtaler med én behandler?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Behandling med medisiner?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

⊥

	Ikke noe utbytte	Lite utbytte	En del utbytte	Stort utbytte	Svært stort utbytte	Ikke aktuelt
13. Alt i alt, hvilket utbytte har du hatt av behandlingen ved institusjonen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
14. Har informasjonen du har fått om behandlingen din vært tilfredsstillende?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
15. Har du hatt innflytelse på behandlingen din?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

⊥

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
16. Opplever du at behandlingen har vært tilpasset dine behov?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
17. Har du fått hjelp med fysiske plager eller sykdom?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
18. Har du fått hjelp med psykiske plager?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

⊥

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
19. Har du hatt tilfredsstillende tilgang til psykolog?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
20. Har du hatt tilfredsstillende tilgang til lege?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Miljøet og aktivitetstilbudet

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
21. Har du følt deg trygg ved institusjonen?	☐	☐	☐	☐	☐
22. Har institusjonen tilrettelagt for kontakt med andre pasienter på en tilfredsstillende måte?	☐	☐	☐	☐	☐
23. Har aktivitetstilbudet ved institusjonen vært tilfredsstillende?	☐	☐	☐	☐	☐
24. Har måltidene ved institusjonen vært tilfredsstillende?	☐	☐	☐	☐	☐
25. Har du vært tilfreds med muligheten for privatliv?	☐	☐	☐	☐	☐

Forberedelse til tiden etter utskrivning

Spørsmålene nedenfor handler om forberedelse til tiden etter utskrivning.

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
26. Opplever du at behandlerne/personalet har forberedt deg på tiden etter utskrivning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27. Opplever du at behandlerne/personalet har hjulpet deg med praktiske løsninger for tiden etter utskrivning (<i>f.eks. bolig, økonomi, arbeid/skole</i>)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28. Opplever du at behandlerne/personalet har tilrettelagt for videre behandling for tiden etter utskrivning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
29. Opplever du at behandlerne/personalet har hjulpet deg slik at du kan få et meningsfullt liv etter utskrivning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Andre vurderinger

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
30. Alt i alt, er hjelpen og behandlingen du har fått ved institusjonen tilfredsstillende?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
31. Gjør hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg bedre i stand til å <u>forstå</u> rusproblemene dine?	☐	☐	☐	☐	☐	Vet ikke ☐
32. Gjør hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg bedre i stand til å <u>mestre</u> rusproblemene dine?	☐	☐	☐	☐	☐	Vet ikke ☐
						⊥
33. Gir hjelpen og behandlingen du får ved institusjonen deg tro på at du vil få et bedre liv etter utskrivning?	☐	☐	☐	☐	☐	Vet ikke ☐
34. Har institusjonen gitt deg tilfredsstillende veiledning og opplæring når det gjelder rusproblemene dine?	☐	☐	☐	☐	☐	Vet ikke ☐

35. Opplever du at behandlerne/ personalet har samarbeidet godt med dine pårørende?	☐	☐	☐	☐	☐	Ikke aktuelt ☐
						⊥
36. I hvilken grad følte du deg presset/ tvunget av andre til å legge deg inn?	☐	☐	☐	☐	☐	Ikke aktuelt ☐
37. Mener du at du på noen måte har blitt feilbehandlet (etter det du selv kan bedømme)?	☐	☐	☐	☐	☐	Ikke aktuelt ☐

Tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner

Spørsmålene nedenfor handler om tidligere innleggelser ved rusinstitusjoner med unntak av rene avrusningsenheter.

38. Har du vært innlagt på en rusinstitusjon før denne innleggelsen? ⊥
Nei	Ja, én gang	Ja, 2 ganger	Ja, 3 - 5 ganger	Ja, mer enn 5 ganger	
☐	☐	☐	☐	☐	
39. Hvis du tidligere har vært innlagt, synes du oppfølgingen/ettervernet etter utskrivningen var tilfredsstillende? *(Tenk på den siste innleggelsen hvis du har vært innlagt flere ganger.)* ⊥
Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt
☐	☐	☐	☐	☐	☐
40. Hvis du tidligere har vært innlagt, var den siste innleggelsen ved denne institusjonen? ⊥
Ja	Nei				Ikke aktuelt
☐	☐				☐

Hjelp fra kommunen du bor i

41. Hvis du tidligere har fått hjelp fra kommunen du bor i, har hjelpen alt i alt vært tilfredsstillende? ⊥
Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt/ har ikke fått hjelp
☐	☐	☐	☐	☐	☐
42. Hvis du tidligere har fått hjelp fra kommunen du bor i, hvem/hvilken instans har vært viktigst for deg? *Du kan sette flere kryss.*
Rus-konsulent	Ansvars-gruppe	Oppfølgings-tjenester i bolig	Hel-døgns-tilbud	Fastlege	Annet
☐	☐	☐	☐	☐	☐
43. Hvis "annet" på spørsmål 41, hvilken instans? _____
- ⊥

Bakgrunnsopplysninger

44. Er du mann eller kvinne? Mann Kvinne
45. Hvilket år ble du født? Årstall
46. Er du gift/samboende? Ja Nei
47. Hvilken utdanning har du? Grunnskole Videregående skole Høyskole/universitet
48. Hvor gammel var du da du fikk et rusproblem? Alder
-
49. Har du en individuell plan?
(Alle med behov for langvarige og koordinerte helse- og sosialtjenester har rett til en individuell plan.) Ja Nei Vet ikke
50. Hvis du har en individuell plan, er du tilfreds med denne planen? Ikke i det hele tatt I liten grad I noen grad I stor grad I svært stor grad Ikke aktuelt
51. Hvordan vil du si din *fysiske* helse er? Utmerket Meget god God Nokså god Dårlig
52. Hvordan vil du si din *psykiske* helse er? Utmerket Meget god God Nokså god Dårlig

Skriv gjerne mer om dine erfaringer med oppholdet på rusinstitusjonen her:

Skriv gjerne mer om dine tidligere erfaringer med hjelp fra kommunen du bor i (f.eks. i forhold til bolig, økonomi, arbeid/skole og helse- og omsorgstjenester):

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare!

Vedlegg 2: Utrekning av indikatorene

Skårene på indikatorene beregnes på denne måten:

1. Svarene på hvert enkelt spørsmål gis verdien 0-4, hvor 0 er mest negativ vurdering og 4 er mest positiv
2. Verdiene for spørsmålene som inngår i indikatoren legges sammen. Ubesvarte spørsmål som skulle ha inngått i indikatoren blir ikke medberegnet
3. Summen deles på maksimal skåre man kunne oppnådd på spørsmålene som er besvart (= antall besvarte spørsmål * 4)
4. Andelen som fremkommer ganges med 100
5. Eksempel: En indikator består av syv spørsmål. En pasient har svart på seks av disse spørsmålene med verdiene 1, 2, 3, 3, 4 og 4. Maksimalt kan pasienten skåre 24 poeng på de seks besvarte spørsmålene. Utrekningen blir da:
$$((1+2+3+3+4+4)/24)*100 = (17/24)*100 = 70,83$$
6. Pasienten må ha svart på minst halvparten av spørsmålene for å få en skåre på indikatoren
7. Enhetens skåre er gjennomsnittet av pasientenes skårer

www.fhi.no

Utgitt av Folkehelseinstituttet
Mai 2016
Postboks 4404 Nydalen
N-0403 Oslo
Telefon: 21 07 70 00
Rapporten lastes ned gratis fra
Folkehelseinstituttets nettsider www.fhi.no